СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК L. Ч. 242. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 21. листопаду, 1942. No. 242. Jersey City, N. J., Saturday, November 21, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 THREE CENTS in the United States of America.

ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS elsewhere.

Німецька Армія в Лібії Розторощена

Якщо ще що осталось ген. Ромелови з великої його армії, то це тепер окружене британськими частинами біля Бенгазі. Чи вдасться йому щось з тих останків виратувати, годі сказати, бо це не має тепер великої ваги. Ці недобитки не є спосібні до ніяких поважніших воєнних сперацій, бо тенки зістали їм цілком знищені, а без них годі в пустині воювати. Аліянти заняті тепер найбільше операціями в Тунісі, де наближаються з ріжних боків до пристані й твердині Бізерти.

НЕ Є ЗА ҐІТЛЕРОМ, АЛЕ Й НЕ Є З БЕЗБОЖНИКАМИ...

В москвофільській „Правді" з 17. листопаду пише Ева Нагірна п. н. „Без Бога ані до порога" між іншим таке: „Збирайте гроші і посилайте не тисячі а міліони на поміч Росії... Христос учить нас голодного накормити, спрагненого напоїти, а хорого відвідати і потішити... Но не забувайте, що самими грішми Росії не спасете. Попри гроші мусить бути віра в Бога і Його поміч. В псальмах написано: „Як Господь не збудує дому, даремно трудяться будівничі", а як Бог не стереже місця, то даремно пильнує його сторожа. Мій розум каже, що крім грошей треба також покаяння з боку тих, що 20 років доказували, що нема Бога і кому другому поклонялись... Св. Павло каже, що Бог не залишиться зневаженим. Він довго терпить і дає людям нагоду покаятись і пізнати силу і Його доброту... Чи не потопив він фараонів в Червоному морі, чи не покарав Савла, бо не послухав пророка Самуїла, чи не покарав самих ізраелтян сороклітним скитанням по пустині за те, що не вірили Богу? Який би дерзкий і мерзкий та жорстокий ворог не був, то без Божої помочі він пальцем не міг би рушити... Певно, що тепер такі часи, що не треба розятрувати старих ран, і я не хочу нікого судити, бо Господь каже, не судіть, то й вас не будуть судити. Але тільки кажу те, що як нема Бога, то не буде перемоги..."

НЕ ЗА ГРОШІ, А ЗА ВИМІНУ

В Україні під німецькою окупацією тяжко від селян що купити за гроші. Як селянин що збуває, то, як кажуть, не продає, а тільки вимінює за якийсь інший товар. Це дуже озлоблює окупантську владу.

ХОТІЛИБ ПОЗБУТИСЬ ҐІТЛЕРА І ЗАКЛЮЧИТИ МИР

З Лондону доносять, що найвищі німецькі ґенерали, що є тепер в неласці в Ґітлера, хотілиб використати німецькі невдачі в Африці на те, щоб жертвувати Ґітлера і заключити з Аліянтами мир. Мав би бути знищеним, очевидно, теж і націзм. Між тими ґенералами мають бути такі, як маршал Бравхіч та фон Бок.

МЕКСИКО І СОВЄТИ

Від 1930 року не було дипльоматичних звязків між Мексико і СССР, а це через комуністичну пропаґанду з боку членів совєтського посольства. Тепер, по перерві, що тривала 13 років, знову навязано нормальні зносини.

ЕСПАНІЯ ЗАДЕРЖИТЬ НЕВТРАЛЬНІСТЬ

Ґен. Франко, диктатор Еспанії, заповідає, що Еспанія ставитиме опір як Аліянтам так і Державам Осі, якщоб хто з них нарушив її територію. Про це повідомив він обидві воюючі сторони. Кажуть, що він має армію з міліона вояків.

ЯК Є З ФЕДЕРАЦІЄЮ ПОЛЬЩІ І ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ?

Щось попсулось у польсько-чеських відносинах, бо від довгого часу дуже мало чути про ті федераційні пляни, що то давніше наробили великого розголосу. Комунізуюча „Карпатска Русь" (з 17. листопаду) пише про промову Едварда Бенеша, президента Чехословаччини, що він її виголосив недавно на нарадах чехословацької державної ради в Лондоні і привязує до неї велику вагу. Каже, що Бенеш підкреслив, що по війні рішатимуть в справах Центральної Европи „приятельські дві великі держави", що має означати Анґлію і Совєти. Вони, пише ґазета, в розумінню Бенеша будуть рішати, які мають існувати в Центральній Европі незалежні держави і які федерації. Тому Бенеш тепер відступає і від тої конференції, яку заключили уряди Польщі й Чехословаччини, що перебувають на вигнанню у Лондоні. При тому Бенеш ще зробив теж цікаву і загадочну замітку такого роду, що „з ніякої сторони", себто ні з урядової совєтської, ні чехословацької, не говориться в справі „конфедерації між Чехословаччиною і СССР".

ЯПОНСЬКІ ВТРАТИ НА ПАЦИФІКУ ПОДВОЇЛИСЬ; АЛІЯНТИ ПАНАМИ ПОЛУДНЕВОГО ПАЦИФІКУ

Цілий Полудневий Пацифік є під контролею Аліянтів, коли іде про летунство, а це є там найважніше. Як є з морськими силами, важко точно сказати. Але згідно з найновішими американськими комунікатами, японці понесли минулої суботи підчас морської битви довкола Соломонських островів нові важкі втрати. Вони майже подвоїли число тих воєнних кораблів, яких втрату проголосив минулого понеділка секретар маринарки, коли подавав, що нова морська битва („друга рунда") зістала закінчена повною американською перемогою. Японія, казав він, втратила 23 воєнні кораблі, в тому один панцирник, пять кружляків, пять контрторпедовців, вісім перевозових кораблів і чотири тяґарових. А тепер додатково ще проголошено нові японські втрати, а це: один панцирник або тяжкий кружляк, три великі кружляки і один контрторпедовець. При тому зазначується, що правдою про американські втрати є те, що проголосили воєнні американські комунікати, які подали, що американці втратили два легкі кружляки і шість контрторпедовців. Та комунікати з Токіо голосять про „японську перемогу" і великі американські втрати. Вашинґтон каже, що вони рішучо неправдиві.

ЛЮБКА КОЛЕССА ЗАРЕПРЕЗЕНТУЄ ТВОРИ СВІТОВИХ МУЗИКІВ

Світової слави українська піяністка, Любка Колесса, що є тепер професором музики в Торонтонській Музичній Консерваторії, дістала дуже почесне завдання: її вибрано для відіграння найхарактеристичніших творів світової музики. Буде це на музичних вечерах, влаштованих Торонтонською Музичною Консерваторією у великій концертовій галі Консерваторії. Ціль: дати історичний огляд найкращих творів світової музики. Перший вечір уже відбувся, а піяністка грала твори Баха.

При цьому мило пригадати, що славна піяністка матиме концерт у Ню Йорку, в Тавн Гол, в неділю, 21. лютого 1943. Це буде перша нагода теж і для ширшого українського загалу в Злучених Державах послухати Любку Колессу, про яку вже від довгих років так багато читали, але не мали нагоди її почути.

ЩОБ ПРИКЛАДНО ПОКАРАТИ НІМЦІВ

На ту тему, головно під господарським оглядом, говорив Генрик Штрасбурґер, польський міністер скарбу, на нарадах „Америкен Акедемі ов Политикол енд Сошiел Саєнс" у Філядельфії. Штрасбурґер перебуває, тепер у Злучених Державах. Має підготовляти справу фінансової допомоги Польщі по війні для її відбудови. Каже, що німці мусять „понести" теж і фінансово консеквенції за поповнені злочини".

З МУЗИКИ

Бродвей Театер в Ню Йорку виставляв через тиждень оперу „Сорочинський Ярмарок", музика М. Мосорґського. Змістом відповідає вона творови Миколи Ґоголя, що має такий самий наголовок. Сюжет, як відомо, взятий з українського життя. Співали по англійськи і самі молоді американські сили. Вистава випала назагал удачно. Особливо цікавими були українські танці, укладу балєтмайстра Ґеорґія Баланчіне. Виставу влаштовувала ново зорганізована оперова компанія, що зветься „Ди Ню Опера Ко., Інк".

Від 19. листопаду в театрі Альвин в Ню Йорку іде опера „Вонс Овер Лайтлі", в якій головну ролю грає Ігор Ґоркин, що відомий з виступів на концертових галях і на радіо як „український баритон". Він родом з Галичини.

СОВЄТИ ПРО ПЕРЕМОГУ НА КАВКАЗІ

В центральнім Кавказі совєтські війська вбили 5,000 німців та забрали багато полонених і всілякої воєнної добичі згідно з тим, що подає воєнний спеціяльний совєтський комунікат.

МАТИМЕМО АРМІЮ З 7,500,000 ВОЯКІВ

Таке заповів Роберт П. Патерсон, секретар війни. Треба стільки, щоб перемогти Держави Осі, бо німці з союзниками мають коло 14 міліонів вояків в Европі, а японці три міліони в Азії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПАКИ Й ПАКИ

У своїй радіовій промові, виголошеній з Вашингтону на нюйорське „форум", влаштоване для розгляду важних суспільних справ нюйорським щоденником „Гералд Трибюн", президент Рузвелт на самому вступі подав осторогу, яку треба тямити всякій людині в даний історичний мент, без огляду, чи є він „простим чоловіком на вулиці", чи сенатором у американськім конґресі:

„Вчасі мира, всякого роду проблєми й питання є цікавим предметом для публичної дискусії.

„Але вчас війни американський народ знає, що одиноким найважнішим завданням, яке його жде, це воювати й працювати для перемоги. Тому вже з конечности, коли далекосяглі суспільні й економічні проблеми не є зовсім заборонені, вони скидаються дещо на книжки, які ми відложили на даний час на бік, аби замісць тих добути старий атляс і навчитися ґеографії округів, де ведуться бої".

Ці слова мимоходом є пригадкою для читачів ґазет у теперішній час. Вони пояснюють їм, чому в воєнний час ґазета представляє інший вигляд, ніж у мирний час. Президент це виясняє дуже просто й вимовно: хоча писати про різні суспільні й господарські справи на дальшу мету не заборонено, всетаки на першому пляні повинні бути справи, які відносяться до одинокого найважнішого завдання: воювати й працювати для перемоги!

ЧОМУ?

Хто слідкує за большевицькою пропаґандою в Америці, а не визнається в комуністичних практиках, той певно з дива не виходить, як це може бути, що комуністи далі лають на всі боки ґен. Дражу Мігайловича і далі друкують ріжні „документи" і „вісти", з яких виходилоб, що цей ґенерал не веде ніякої боротьби з націстами і фашистами, а навпаки є їхнім друзякою. А дивним мусить ставати тому, що в тому самому часі з американського урядового боку дається ґен. Мігайловичеви якнайбільше признання за боротьбу з націстівськими і фашистівськими наїздниками. Про ту боротьбу знає Америка з власної розвідки, як теж з того, що подає їй її союзник, югославський уряд, що визнає ґен. Мігайловича героєм, своїм представником і головним керівником тої повстанчої боротьби, якою так вславилась Югославія. Та в комуністів — усе те виглядає інакше. Усі їхні видання, як на один приказ, співають іншу пісню. Мігайлович у них зрадник, а його повстанчі війська бандити, зате герої і борці є виключно тільки їхні „партизани". А всі ті вісти, що їх ніби одержують у Лондоні про боротьбу ґен. Мігайловича і його повстанців, це в комуністів видумка, бо нема — ніякої комунікації між Лондоном і Югославією, а є тільки реґулярна комунікація між „партизанами" і — Москвою. Так кажуть комуністи.

На ту комуністичну пропаґанду треба звернути особливу увагу американським, українцям бо при її помочі можна декому з американців розяснити, чому саме большевицька пропаґанда називає часто бандитами таких, які є чи були українськими патріотами. Зокрема чому комуністи лають „петлюрівцями" і вважають „бандитами" усіх таких, що ідуть слідом Петлюри. Покійний Симон Петлюра боровся за справжню волю і кращу долю українського народу і сам був справжнім демократом та чистою як сльоза людиною, що йому мусять признати навіть ті, що з ним у деяких політичних потягненнях не годились. Та „Петлюрівщина" нагадує комуністам волю і демократію України, так, як боротьба ґен. Мігайловича скріпляє в Югославії демократичні впливи, а ліквідує комуністичні. Що комуністи в Югославії край анархізують і ослаблюють боротьбу з ворогами, це для большевиків не важне. Що Мігайлович з повстанцями веде геройську боротьбу з арміями Гітлера і Мусолінія й їх винищує, це менше важне від того, хто має за ту боротьбу брати „кредит". Для комуністів важне, щоб у світі чули про геройську боротьбу в Югославії як таку, що її ведуть комуністи. Ось тому треба їм постійно фальшувати події й представляти, що ґен. Мігайлович і його повстанці — це зрадники. Треба представляти боротьбу югославських патріотів і демократів так, як представляють визвольні змагання українського народу. Демократ і борець за волю України Симон Петлюра у них „бандит" і „зрадник", а якийсь там комуніст Шахрай, чи хто там „герой" і „визвольник". Таке роблять і з ген. Мігайловичем у Югославії. Таке робитимуть з усіми іншими народами, з одними скорше, з другими пізніше, якщо ті народи не схочуть визнавати комуністичного верховодства.

СУДИ В СХІДНІЙ ҐАЛИЧИНІ

„Нови Сьвят" подає за часописом „Кракавер Цайтунґ" про „судівництво в всхідній Малопольщі". Цей польсько-американський часопис всеще далі пише про східну Галичину як про „Малопольску"... Отже Ґенеральне Ґубернаторство мало видати розпорядок з дня 30. листопаду, яким знесло совєтське судівництво в Галичині і уневажнило присуди, видані совєтськими судами. Судові трибували, кажеться в розпорядку, мають послугуватись українською мовою, як більша половина людности є з українців. Знову польська мова може, але не мусить, бути вживана тоді, коли поляки становлять більше ніх 20% людности.

ЩЕ ОДИН ПОЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР В АНҐЛІЇ

До Лондону прибув Маріян Концялковскі, що був премієром у Польщі, як теж міністром внутрішних справ і праці. Він дуже добре відомий українцям, бо його засипувано горами протестів і скарг на польські надужиття.

З НІМЕЦЬКОЇ КОЛЬОНІЗАЦІЇ ШЛЕЗЬКА

ОНА подає про „постійну кольонізацію польських земель німцями" і пише, що до Східнього Горішнього Шлезька спроваджено німецьких переселенців з Волині і Буковини, а готується там ще місце для трьох тисяч інших німецьких кольоністів.